

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Cap. XXII. Objectiones contra Secundi Ordinis in Diœcesanâ Synodo
Autoritatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

CAPUT XXI.

Tot sunt adhuc testimonia autoritatis Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo, quot sunt celebrationis monumenta Synodorum Diœcesanarum ad materiam Conciliorum Provincialium præparandam.

Non immeritò creditur in Diœcesanis Synodis, quæ immediatè Concilia Provincialia ordinaria præcedebant, quæ celebrandæ erant bis per annum, vel semel singulis annis, vel alternis annis, vel denique tertio quoque anno, materiam proximi Concilii præparari, & quæstiones Doctrinæ hoc in Concilio examinandas agitari in Synodis Diœcesanis, ut ad Concilium Provinciale opiniones eorum deferrentur, qui Synodo interfuerant. Hæ Synodi, respectu Conciliorum Provincialium statim habendorum, id præstabant, quod Concilia Provincialia, aut alia Particularia, immediatè habita. ante Concilia Generalia, jam convocata, aut statim convocanda, præstabant. Non enim reipsa minus necessarium erat, in Synodis Diœcesanis materiam præparare tractandam in Conciliis Provincialibus, quam necessarium erat præparare Conciliorum Generalium materiam, in Conciliis Provincialibus; vel saltem id æquè conveniens videbatur: hæc enim præparatione facilis reddebatur resolutio quæstionum in proximo Conventu tractandarum, prævidebantur probationes & objectiones, & consequenter opiniones tenendæ. Porro, cum Synodus Diœcesana præcipuè constaret Secundi Ordinis hominibus, nullum esse potest dubium, quin Secundus Ordo voce gauderet in Synodis habitis, in quibus præparabatur materia Conciliorum Provincialium, sive fuissent congregata hunc ob finem, sive ut Synodi Ordinariæ immediatè haberentur Conciliis proximè futuris.

Verùm facta prolata non sola præsumptione nituntur. Huius rei testimonium clarum habemus in actu convocationis Concilii *Bituricensis* anni 1584. In eo enim narrans Archiepiscopus quod egerat pro felici exitu Concilii, quod convocabat, ait quod sicut Suffraganei eum ob finem suam Synodum Diœcesanam congregarant, perpenderantque omnia eo in Concilio tractanda, sive quoad Doctrinam, sive quoad Disciplinam, ut parati advenirent, ab eo statutum fuisset idem præstare, eumque ob finem, suam Synodum indicare, illosque à se rogari, quos congregat, ut eligant, qui nomine totius Cleri Concilio interfint. Viros doctos, qui dignè tanto muneri possint facere satis. Quod Archiepiscopus præsupponit debere fieri à Suffraganeis, invictè probat, usum vigere, Synodos Diœcesanas celebrare antè Concilia Provincialia, ut præparentur, quæ Deputati Diœcesis in eis faciendæ, aut dicendæ haberent; suam enim ut certam tenet suppositionem, eamque, ut imitatione dignam, sequitur, convocando suæ Diœcesis Synodum, ad imitandum suorum Confratrum exemplum, qui Synodum Diœcesanam convocaturi erant.

CAPUT XXII.

OBJECTIONES contra Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo autoritatem.

Parùm prodesset retulisse tot Canones, tot Statuta Synodalia, in gratiam Secundi Ordinis, in Diœcesana Synodo autoritatis, nisi solverentur Objectiones contra hanc autoritatem propositæ, quæ ad triplicis generis testimonia reducuntur. Quæ innuere videtur 1. quòd ea, quæ principaliter fieri debent in Synodo Diœcesana, scilicet Statuta Synodalia, unicè ab Episcopo fierent, 2. Quod natura rerum, quæ tractabantur, ut pote ad Disciplinam pertinentium,

obnoxia esset mutationi, quæ fit vel per abrogationem, vel per præscriptionem; undè eruitur divisio naturalis Objectionum, quam majoris claritatis causa sequemur.

OBJECTIO I.

Desumitur ex testimoniis, quæ, cum indicant à quo facta sint Statuta Synodalia, solius Episcopi mentionem faciunt.

Qui contenderent Secundum Ordinem in Synodo Diœcesana omni autoritate debere spoliari quoad Statuta Synodalia, multa ex his Statutis possent objicere, quæ dicunt ea facta fuisse ab Episcopo, nulla facta mentione Secundi Ordinis; ex quo concludere possent, saltem in Ecclesiis, propter quas facta sunt, Statutorum Synodalium nullo modo participem fuisse Secundum Ordinem. Hoc factum prolatum probari possent in Inscriptione *Statutorum Rhemensium*, quæ facta dicuntur, anno 630. quæque tribuuntur Archiepiscopo *Sonnatio*. 2. Incriptione Capitulorum attributorum Synodo Rhemensi anno 852. & Synodo anni 874. ab *Hincmaro*: tribuuntur enim ita Archiepiscopo, ut data Parochis dicantur: deinde, mentio fit Synodi, in qua data sunt. 3. Prima & Secunda Incriptionibus Constitutionum Synodalium de *SULLY* Episcopi Parisiensis creati anno 1196. unicè huic Episcopo attributarum, *ODONIS*, Episcopi Parisiensis Constitutiones Synodicae. En prima Inscriptio. Secunda his verbis concipitur, *In nomine Sanctæ Trinitatis incipiunt prohibitiones & præcepta observanda ab omnibus Sacerdotibus, data à Venerabili Odone Parisiensi Episcopo*. Episcopus Wigoniensis Gallicè de *Winestre* in præfatione suarum Constitutionum Synodalium anni 1240. eas sibi soli tribuit, ut his verbis patet, quæ subscripta sunt, *duximus statuenda*.

4. Incriptione Synodalium Constitutionum Episcopi *Dunelmensis*, Gallicè *Durham*, anno 1276.

5. Eadem res confirmatur Incriptione Constitutionum Synodalium Ecclesiæ *Santonensis*, Gallicè *Saintes*, anno 1280. Incriptione Constitutionum Synodalium ejusdem anni, Episcopi *Pictaviensis*. Denique, & Statuta Synodalia Ecclesiæ *Exoniensis*, Gallicè *Excester*, anni 1277. unicè huic Episcopo tribuuntur: & Statuta Synodalia *Cantuariensis* Ecclesiæ anni 1295. unicè Archiepiscopo *Cantuariensi* tribuuntur. Multa alia similia exempla extant in Tabula operum adhibitorum à *Bochel* ad absolvendum suum Librum nuncupatum, *Decreta Ecclesiæ Gallicane*. Collocans enim sæpè Statuta Synodalia inter hæc opera, de plurimis pronuntiat, ea facta fuisse ab Episcopis, quorum nomen præ se ferunt.

Facillimè reperirentur alia exempla, aliis in operibus, quæ prætermitto, ut pote inutilia; cum, quæ prolata fuerunt, sufficiant ad probandum, quod contra Secundi Ordinis autoritatem in Synodo Diœcesana objicitur.

Primò, respondeo Objectionibus propositis, soli Episcopo in Synodo competere Statuta facere, quæ universam Diœcesim spectent, eumque præcipuam partem habere in eis, quæ in ea fiunt; & consequenter, ob has duas rationes, debuisse tribui Episcopo Statuta Synodalia facta in Synodis; nec tamen inferri posse, Secundum Ordinem omni prorsus autoritate fuisse spoliatum: quia, quando unus effectus à duabus causis producitur, quarum una est altera nobilior, nobiliori semper tribuitur, quamvis ignobilior non prioretur honore concurrisse ad eum effectum. Hac ratione, quamvis Constitutiones Conciliorum Provincialium à Suffraganeis fiant; perindè ac à Metropolitanis, quædam tamen sunt Constitutiones Provinciales Metropolitanæ attributæ, ut nobiliori causæ, ut patet verbis sequentibus. *Constitutiones Dom. Petri Burdiga-*

Burdigalensis Archiepiscopi factæ apud Coprinicum anno 1260. LABBÆUS putat *Coprinicum* significare *Cognac*. Eodem modo illam vocem interpretatur *Bochel* in Tabula rerum, quæ suum opus continet anno 1262.

Secundò: inter Constitutiones prolatas in Objectione, ut. unicè Episcopis attributas, quædam sunt, quæ continent verba, quæ ostendunt Secundum Ordinem illarum Constitutionu n fuisse participem. Tales sunt 1. Statuta *Odonis DE SULLY*. Numeris enim *primo* & *secundo* Capituli II. legitur, finitâ Lectione præceptorum Synodaliu, deliberandum fore, quæ sint addenda Capitula; quæ verba duas res continent, quæ multum Secundo Ordini favent. *Primo*, quia Statuta attributa unicè Episcopo, in inscriptione, Præcepta Synodi vocantur. *Secundò*, quia Synodus debet examinare quanam additiones sint faciendæ rebus lectis. Tales adhuc sunt Constitutiones Archiepiscopi Cantuariensis, in Inscriptione, unicè huic Archiepiscopo attributæ; præfatio enim innuit eas factas fuisse *deliberato consilio*; porro, consilium illud aliud non videtur, quàm illud Secundi Ordinis, quo constabat Synodus.

Tertiò: hæ Constitutiones nomine donantur Constitutionum Synodi Cantuariensis, quod potest dici de Constitutionibus Wigorniensibus Gallicè *Wester* Santonenfibus, Gallicè, *de Saintes*, Pictaviensibus, Exoniensibus, Gallicè, *Excester*, Dunelmensibus, Gallicè, *Durham*, prolatis, quod nomen ipsis minimè convenit, si nullo modo earum particeps fuerit Secundus Ordo.

Quarid: Constitutiones Concilii Lateranensis IV. Conciliorum Lugdunensium I. & II. Viennensis, tribuntur Papæ, qui iis præfuit. Undè oriuntur hæ Inscriptiones tam frequentes *Capitulum Corporis juris*, INNOCENTIUS III. in *Concilio Lateranensi Generali*: INNOCENTIUS IV. in *Concilio Generali Lugdunensi*: GREGORIUS X. in *Concilio Generali Lugdunensi*; CLEMENS V. in *Concilio Viennensi*. Porro; nemo, saltem sanæ mentis; dixerit istorum Conciliorum Patres, nullo modo participes fuisse rerum his in Conciliis gestarum.

OBJECTIO II.

Eruntur de Statutis Synodalibus, quæ videntur innuere, ea jam facta, ad Synodum lata fuisse; eaque dumtaxat in Synodo fuisse lecta, & promulgata.

Apuđ omnes constat, inquit, ut Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo minuatur auctoritas, multa esse Statuta, quæ cum mentionem faciunt de rebus in Synodo gestis, solummodo dicunt, ea in Synodo lata fuisse, vel promulgata. Talia sunt, inter alia 1. Statuta Wigorniensis Episcopi, in Synodo sua, in Cathedrali Ecclesiâ promulgata anno 1240.

2. Constitutiones Santonenfes anno 1282. promulgatæ in Synodo Paschali. 3. Constitutiones Synodales D. GILBERTI, Episcopi *Cicestrensis*, Gallicè, *Cicestre*, lectæ & publicatæ in Concilio Synodali. Idem dici potest de Statutis ejusdem Diœcesis anni 1292. Statuta & adjectiones *Cicestrensis Episcopi, publicata in majori Ecclesiâ in Synodo ibidem celebrata*. 4. Constitutiones Episcopi Santonenfis 1298. promulgatæ in Synodo hyemali. 5. Constitutiones *Pictavienses* 1367. promulgatæ & lectæ in Synodo, celebrata per AMERICUM.

Idem dici debet de Constitutionibus factis anno 1377. per Reverendissimum in Christo Patrem ac Dominum BERTRANDUM, Episcopum Pictaviensem, & publicatæ in Synodo. Idem pariter asseri

Tom. I.

potest de Statutis ab ITERIO editis anno 1396. vox enim *Editus* hîc usurpata, significat sæpè *Promulgatus*.

Hæc tria ultima exempla desumuntur è Tabula rerum à *Bochel* adhibitatum suis in *Decretis Ecclesiæ Gallicanæ*. Facile foret proferre multa alia exempla, quia Inscriptio majoris partis Synodaliu Statutorum recentiorum nihil aliud continet præter has voces *Lectorum & Promulgatorum in Synodo*. Verum facta objecta sufficienter probantur. Huic objectioni tribus modis responderetur. *Primo*: eadem Statuta potuerunt facta fuisse, & promulgata, in Synodo; hæc enim duo minimè videntur infociabilia, idque adeò verum est, ut Inscriptio Statutorum Santonenfium anni 1280. asserat, ea facta fuisse, & promulgata, in Synodo; sicut non potest concludi, ea non promulgata fuisse in Synodo, ex eo, quod Inscriptio innuat solummodo ea in illa facta fuisse. Multa adhuc ejusdem rei in prima Objectione extant exempla. Ita, pariter, minimè inferri potest, Statuta non facta fuisse in Synodo, ex eo, quod Inscriptio duntaxat ferat, illa Statuta in Synodo fuisse promulgata.

Secundò: inter Statuta Synodalia ejusdem Diœcesis, quædam extant, quorum Inscriptio fert, ea facta & promulgata fuisse in Synodo. Talia sunt Statuta *Santonensia* anni 1280. & alia, quorum Inscriptio duntaxat dicit, ea fuisse in Synodo promulgata. Statuta *Santonensia* anni 1284. & ejusdem Diœcesis Statuta anni 1298.

Tertiò: extant Statuta Synodalia omninò deprompta ex Conciliis præcedentibus; Talia sunt Statuta *HERARDI*, Archiepiscopi Turonenfis, deprompta ex *Capitularibus* Regum Franciæ, &, quoad illa Statuta, sufficit ea promulgari in Synodo, eam ob causam contentus fuit ea legi in Synodo anni 858.

OBJECTIO III.

Desumpta ex eo, quod Canones, qui mentionem faciunt de fine Convocationis Synodorum pronuntiant eam fieri debere ad instruendos eos, qui Synodo intersunt, eosque ad pietatem informandos.

Constat certè apud omnes, inquit aliqui, à Secundo Ordine, in Diœcesana Synodo, nullam exerceri auctoritatem, si dumtaxat convocatur, ut instruatur & ad virtutem exercentur. Porro Canones extant, qui nullum alium finem tribuunt Diœcesanæ Synodo, quàm instructionem eorum, qui ad eam convocantur. Tale est Primum Concilium *Oscense*, habitum anno 598. Regnante *REGARDO*, Hispaniæ Rege. Verba Concilii sum relaturus, ut unicuique constet Objectionis propositæ vis: *In Nomine Domini nostri Jesu Christi convenientes in unum, Concilio Oscensi hoc Synodus Sancta fieri elegit, ut annis vicibus unusquisque nostrum omnes Abbates Monasteriorum vel Presbyteros, & Diaconos suæ Diœcesis, ad locum, ubi Episcopus elegerit, congregare præcipiat, & omnibus regulam demonstrat ducendi vitæ, cunctosque sub Ecclesiasticis Regulis adesse præmoneat, quousque etiam parcimonie & sobrietatis, atque veridicæ castimonie honestorum Virorum testimonium fama commendat.*

Ad hujus Objectionis solutionem, suam in mentem revocare sufficit Canones, qui Synodos, multos ob alios fines, congregari nos docent; quàm propter Instructionem eorum, qui aderant; præcipuumque Synodorum finem alium non esse, quàm Statuta condere, quibus abusus emendantur, & mores corrigentur, & controversiæ dirimerentur spectantes materias Ecclesiasticas, sive

M 3 inter

inter Societates, five inter privatos. Porro: cum res propter plures fines diversos fieri potest, extantque Canones, qui de uno duntaxat illorum finium mentionem faciunt, nempe instructione, non potest concludi, eos, qui Statuta condiderunt propter solam instructionem, ea condidisse, quia de industria, alias rationes silentio prætermiserunt peculiari de causa nobis ignota. *Oscensis* autem, Gallicè, *Avesca*, est Episcopatus Suffraganeus Archiepiscopatus *Cesar-Augustani*, Gallicè, *de Sarragoce*.

OBJECTIO IV. & V.

Desumptæ ex non usu, aut abrogatione Canonum, qui asserunt autoritatem Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo, & ex præscriptione Episcoporum adversus secundum Ordinem.

Objectiones proponendæ majoris sunt ponderis, quam præcedentes; impugnant enim Testimonia positiva superius relata; & si aliquo nituntur fundamento, prorsus ruent omnia, quæ in gratiam Secundi Ordinis autoritatis dicta sunt; sin autem, Testimonia allata pro Secundi Ordinis autoritate, inconcussa manent, nullius erunt ponderis Objectiones modò proponendæ. Porro observandum, eas niti Argumento negativo, quod positivis Argumentis cedere debet. Junguntur simul hæ duæ Objectiones, quia objectum factum in Quarta, Quinta Objectioni fundamentum præbet; Præscriptio enim supponit non-usum Canonum contrariorum Juribus, quæ præscripta aliquis contendit.

Necessarium ergò est his duabus Objectionibus minime sejunctis, quidquid roboris habent, dare.

Non usus, aut abrogatio Canonum, aut Statutorum Synodaliùm, in gratiam autoritatis Secundi Ordinis, probari potest usu contrario per Quadraginta annos minime interrupto, actibus conformibus his Canonibus, nec turbato reclamazione eorum, quorum intererat. Porro, audacter affirmari potest à Quadraginta annis & amplius nullam in Synodo Diœcesana autoritatem exerceri, sive pro solutione difficultatum exortarum per annum de Doctrina, Morali, Disciplina; sive pro judicio Litium, sive denique pro Conclusionem Decretorum aut Statutorum faciendorum: Episcopi enim sibi reservarunt jus solvendarum difficultatum: soli Statuta condunt, & Officialibus Lites committuntur. Et quamvis sapè inter se non conveniant Episcopi, hoc in puncto unanimes & firmi sunt. Sic hæc praxis actibus contrariis non turbatur, quia nulla reclamationis, ex parte Secundi Ordinis sunt monumenta.

Ex hac praxi naturaliter sequitur Episcoporum præscriptio contra Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo autoritatem: ad eam enim alstruendam, sufficit possessio Quadraginta annorum nec interrupta, nec turbata. Hæc sunt, quæ contra Secundi Ordinis autoritatem proponi solent, quæ ut solvantur facilius, multa sunt observanda.

Primò: certum est nullum esse Canonem, qui formaliter derogat Statutis, quæ clarè Secundo Ordini tribuunt autoritatem in Synodo Diœcesana, vel iis, quæ supponentia Secundum Ordinem in Synodo Diœcesana autoritate gaudere, illius possessionem approbant: in quo Episcopos superat Ordo Secundus, cujus autoritas legibus positivis roboretur, nullamque Legem proferre possint Episcopi, quæ Secundi Ordinis in Synodo Diœcesana autoritatem destruat.

Non potest objici, Cardinalium declarationes extare, quæ positivè affirmant, posse ab Episcopo Statuta condi sine sui Cleri consensu: hæ enim declarationes nullibi admittuntur, & quoad Galliam, parvi sunt ponderis; quia plerumque nituntur sen-

tentiis contrariis Regni Gallicani effatis. Verùm, quando hæ declarationes alicujus essent apud nos momenti, non omninò destruerent Secundi Ordinis in Synodo Diœcesana autoritatem; cum ipsi relinquere jus sententiæ & consilii, diversum à jure consensu, ex eo, quod quisque teneatur eos sequi, qui consensus jure gaudent; quod dici non potest de iis, qui gaudent voce duntaxat consilii. Præterea, declaratio prolata data fuit die 27. Aprilis anni 1592. ante Editionem *Pontificalis Romani* à CLEMENTE VIII. facti anno 1596. & ante Editionem factam jussu URBANI VIII. anno 1644. in quibus supponitur Secundum Ordinem jus habere approbandarum Constitutionum Synodaliùm, ut probatum fuit *Capite XII*.

Undè sequitur, quod, si aliqui Doctores Ultramontani docent ab Episcopo fieri posse Statuta Synodalia, absque consensu & Cleri approbatione, parum habeat sententiæ hæc autoritatis; quia credendum est hanc opinionem his declarationibus niti.

Secundò: Pontificale modo prolatum, & quod tantoperè Secundi Ordinis autoritati favet, in Diœcesana Synodo generaliter in Occidente admittitur, quin etiam in Gallia, exceptis his, quæ Usibus & Libertatibus Gallicanis adversantur. Porro, factum, de quo hic agitur, nec usum nec Libertates Gallicanas lædit.

Tertio: ut non usus, qui supponitur durasse per Quadraginta annos & ultra, potuisset abrogare Canones, qui Secundi Ordinis autoritati favent, oporteret, ut potuisset Secundus Ordo publicè reclamare; quod facile non potest probari: una enim ex parte, major numerus hominum Secundi Ordinis, quibus constat Synodus Diœcesana, resultat ex Parochis, vel Vicariis; ex altera parte, longum effluxit tempus, per quod multi vixerunt Vicarii, qui poterant amoveri, qui magna ex parte indignissent, nisi Beneficia possedissent, hi autem, cum possint revocari ad nutum Episcopi, aut aliorum, qui ab Episcopo dependebant, non ausi fuissent querelas deferre, quod multa illis inconsultis acta fuissent. Quoad Parochos, qui amoveri non poterant, alii coacti fuissent silentium servare; quia ab Episcopo Beneficium, quod possidebant, accepissent. Hi quia Beneficium aliud majoris redditus sperabant. Aliundè, ferè omnes Parochi, & bonis & autoritate sunt destituti. Episcopi verò divites, potentes, & hoc modo metus Parochis silentium imponere poterat; & si aliqui loqui voluissent, eos sibi adjunxissent Episcopi, vel suis viribus dissidentes se silentium servare teneri credidissent. Possent quoque venisse per spatium Quadraginta annorum, multis in Diœcesibus, vixisse Prælatos luminibus, prudentia, & pietate tam conspicuos, ut credidisset Secundus Ordo nihil à se prudentius agi posse, quam in omnibus eorum Decreta sequi; quæ agendi ratio fuisset quasi cessio jurium ad tempus, quod tempus deberet deduci è quadraginta annis. Quin etiam, è spatio Quadraginta annorum deduci debet tempus, quo Prælati supremæ autoritatis Diœceses suas rexissent.

Quartò: non constat apud omnes, Episcopos posse præscribere jus regendarum suarum Diœcesum, nec teneri petere consensum vel consilium Secundi Ordinis. Ex una enim parte, à CHRISTO duos Ordines fuisse institutos in Ecclesiâ, nempe duodecim Apostolorum Ordinem, & Ordinem Septuaginta duorum Discipulorum. Nec minis certum est, Discipulis successisse Presbyteros, quam Apostolis Episcopos; justaque est credendi causa, utrumque Ordinem institutum fuisse ad regendam Ecclesiam; Primus cum autoritate, Secundus cum dependentia. Videtur enim, Ecclesiam fuisse gubernatam ab Apostolis conjunctim cum Discipulis. Cum illis Judæ Successorem elegerunt: cum

cum illis Diaconos elegerunt: denique, cum illis in Concilio Hierosolymitano Quaestionem tractaverunt, num cogendi essent Gentiles ad fidem Jesu Christi conversi, ad Moysis Legem observandam, & Epistolam scripserunt, quae resolutionem continebat. Hacque de causa credi debet, secundum Apostolorum exemplum, Ephesinam Ecclesiam fuisse à Presbyteris gubernatam, Paulumque illis congregatis hæc verba dixisse, *attendite vobis & universo gregi, in quo vos posuit Spiritus Sanctus Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo.* EPISCOPI enim verbum minime intelligi debet hic de *Episcopis*, sed de *Presbyteris*, cum hi, ad quos sermonem dirigit Sanctus Paulus vocantur *Majores natu*, quod nomen propriè Presbyteris convenit. Aliundè multos alloquitur. Porro, nullibi constat ab Apostolis in eadem Ecclesiâ plures fuisse institutos Episcopos. Denique, hic Scripturæ Textus ita communiter de Presbyteris intelligitur, ut, in summario Capituli, nomen *Presbyterorum* tribuatur illis, ad quos S. Paulus hunc sermonem direxit; ut patet his verbis, *advocatos ex Epheso Presbyteros exhortatur, ut vigilantes sint in regenda Ecclesiâ.*

Porro: si Jesus Christus Presbyteros instituit ad regendam Ecclesiam conjunctim cum Episcopis, quamvis cum dependentia, vix concipi potest, quomodo possent Episcopi usu capere jus regendarum suarum Dioecesium, nec tamen teneri consensum aut consilium Secundi Ordinis petere: hoc enim si usu jus caperent, nullo modo participes forent Ecclesiæ Regiminis Presbyteri, cum solo jure consensus, aut consilii illius participes esse possint.

Non posset dici, ut Presbyteri Ecclesiæ regiminis sint participes, sufficere ab ipsis Christi gregis portionem regi, ut faciunt Parochi in Parochiis, Decani in Capitulis, Abbates, aut Priores, Abbatissa, aut Priorissa in Monasteriis. Hoc enim admissio Presbyteri, & alii Secundi Ordinis, nullo modo participes sunt Ecclesiæ generalis regiminis. Et cum dicitur Presbyteros ad regimen Ecclesiæ vocari, de generali regimine fermo habetur; quod consistit in occurrendo abusibus generalibus, qui possunt & debent à Synodis cognosci, & collationibus cum Prælati Inferioribus, vel iis medendo Statutis prudentibus, & invigilando eorum observationi, in distribuendis munis secundum Ecclesiæ necessitates; in Officiis Divinis dirigendis, secundum Missale, Breviarium, & Rituale, Statuta secundum institutionem aut diminutionem Festorum; Denique, in dirimendis modis congruis controversiis, quæ Ecclesiam turbant: & quia hæc omnia ad generale Ecclesiæ regimen pertinebant, olim in Synodo Dioecæsana tractabantur, partim convocata ad illud componendum, & constanti ferè omnino Presbyteris. Et quia partitio Officiorum, five revocabiliū, five non revocabiliū, regimen generale spectat, Prælati inferiores, sæpissimè Presbyteri, distribuunt horum Officiorum partem, Beneficiorum collatione, aut Electione facta cum Capitulo, cujus sunt duces. Undè verisimiliter accidit non posse ab Episcopis, sine Secundi Ordinis consensu, nova Tributa imponi Beneficiis, nec antiquorum repartitionem fieri, nec Ecclesiæ bonorum magnam partem alienari, nec laudabiles usus aboleri de rebus dandis, pro functionibus sacris. Hi enim Actus, ex una parte spectare videntur generale Regimen: & ex alia, si ad eos actus concurrat Secundus Ordo, id probat, eum olim participem fuisse hujus regiminis.

Posset adhuc haberi ut continuatio associationis Secundi Ordinis Regiminis Ecclesiæ, cum Primo, jus quod Clerus Ecclesiæ Cathedralis semper habuit, sede vacante Dioecsim regere, hæcque conjectura confirmari posset *Capite unico, ne sede vacante in 6.* Affirmat utique eos, qui Societatem habent cum Episcopo,

pro Beneficiorum collatione, ea conferentes, conjunctim cum illo, dum sedem occupat, solos ea conferre, sede vacante: hoc enim non oritur nisi ex eo, quod jus socii mortui transit ad socium viventem: undè concludi potest, si regimen Dioecesis transferretur ex integro ad Clerum Ecclesiæ Cathedralis, id ortum fuisse ex eo præcisè, quod antè vacationem conjunctim cum Episcopo Dioecsim regeret.

Quidquid sit de hac observatione, & de aliis superius factis, de Divinâ origine auctoritatis Secundi Ordinis in regimine, ad probandam eam auctoritatem, quâ gaudere debet in Dioecæsana Synodo; apparet, si non omnino certæ sunt, eas saltem justam dubitandi causam præbere, num Episcopi possent usu capere omnem regiminis auctoritatem excluso Secundo Ordine: nam, quando hoc contrarium non esset Divino juri, contra quod nulla admitti potest præscriptio, adversaretur usui perpetuo à Jesu Christo ad nos usque, & confirmato multis Canonibus in gratiam Secundi Ordinis, & omnibus monumentis hac in Dissertatione collectis; qui usus minime obnoxius est præscriptioni. c. 11. de consuet. Tota difficultas est, si inter Capita particularia, quæ spectant hanc auctoritatem, aliqua reperiantur, quæ non possint usu capi; ita, ut Secundus Ordo semper admitti debeat ad dandum vel consensum, vel consilium, quamvis longa sit possessio in contrarium. Porro, generatim afferri potest, plurima esse Capita auctoritatis regendi, quæ videntur non posse usu capi modo, de quo agitur, & talia esse ea omnia, quæ Secundum Ordinem proximè spectant, & pro quibus Canones suum consensum requisiverunt, quique relati fuerunt *Capite XIX.* Talia adhuc sunt ea, in quibus agitur de rebus adeò difficilibus, ut ferè impossibile sit ea ab Episcopo solo fieri, ut oportet, sine Secundi Ordinis consilio: & ea collecta sunt eodem in Capite. Ad hunc Ordinem referri possunt insolitæ Dispensationes, Casuum Extraordinariorum solutio, novorum Errorum Condemnatio, non manifestè adversantia Scripturæ aut Traditioni; Denique, Constitutiones, quarum exitus dubius videtur.

Verum Secundi Ordinis in Synodo auctoritas debetne reponi inter Capita, quæ usu capi non possunt, modo superius observato? Vel enim in Synodo agitur de aliquo Capite, quæ dicta fuerunt non posse usu capi; & tunc necesse erit suam Secundo Ordini auctoritatem servari, invitâ quâlibet possessione contrariâ: quia jus auctoritatis in Synodo, jus est puræ facultatis, quo quisque potest non uti absque sui ipsius detrimento. Aliundè, si consensus aut consilium Secundi Ordinis, talibus in casibus requiruntur, id oritur à bono publico. Porro, contra bonum publicum non admittitur præscriptio. Vel Synodus convocabitur unice ad danda consilia convocatis, eosque ad munia implenda impellendos; vel simpliciter ad sui Ministerii rationem reddendam: & his in circumstantiis, nihil decernetur, in quo suam Secundus Ordo possit exercere auctoritatem.

OBJECTIO VI.

Contra auctoritatem Secundi Ordinis in Synodo Dioecæsana, quoad Statuta, quæ in ea fiunt.

Qui auctoritatem Secundi Ordinis in Dioecæsana Synodo impugnant, contendunt, eam omnino prorsus auctoritate privari debere quoad Statuta, quæ in ea fiunt; quia, inquiunt, suspectus est, Judex esse non potest, ut pote adversarius. Statuta conduntur ad eam corrigendum & emendandum, vel ad componenda jura, vel contra aliquos ejusdem Ordinis, vel contra Laicos: Sic, qui vellet, teneri Episcopum consensum petere, vel consilium Secundi Ordinis, quoad

Statuta ab ipso facienda, vellet teneri Judicem à Reo petere, quomodo sit puniendus, quomodo iterato lapsui occurrere debeat, vel ab adversario Civili, quid ipsi debeat adjudicare.

Profectò, qui sic ratiocinatur, minimè attendit ad ea, quæ naturaliter sequuntur ex hoc ratiocinio; tam latè enim procedit istud ratiocinium, ut, illo semel admissò, excludendi forent Episcopi, quin etiam Papa, voce, quam habent in Conciliis, sive Generalibus, sive Particularibus, quoad Statuta, quæ in eis fiunt; quia multa sunt, quæ eorum mores spectant, vel emendationem abusu, quos committunt in suæ potestatis exercitio. Ordines, sive Societates, non amplius possent Statuta emendationis facere; quia, qui sunt emendandi abusus, commissi sunt vel committi possunt ab illis, qui Statutorum sunt participes. Sic, in Capitulis Regularibus, vel Generalibus, vel Provincialibus, vel Conventualibus, nihil possent statui, quod aliquo modo tangeret eos, qui vocem haberent. Idem foret dicendum de Capitulis Ecclesiarum Cathedralium aut Collegiarum, de Universitatibus, de Facultatibus, de Collegiis, de Supremis Curiis; de Curiis Præsidialibus, de Ballivi Jurisdictione. Non amplius liceret iis, quorum aliquid interesset, suffragium ferre. Hoc admissò ratiocinio superius relato, cum Comitibus Generalia habentur, ad aliquid decernendum de rebus, quæ Regiam Familiam vel Regni Præmates spectant, nullo modo consulendi essent, neque Principes, neque Optimates; cum, hac in parte, essent adversarii, & propter hoc suspecti, incapaces iudicii ferendi. Porro, nemo non videt hoc ratiocinium rectè conducere ad ruinam Disciplinae tam Civilis, quam Sacræ generaliter constituta à tempore infinito. Percurrantur enim Cænes Conciliorum Generalium, vel Particularium, Constitutiones Regulares in Capitulis Generalibus, vel Particularibus factæ; Statuta Capitulariter facta, Decreta ab aliis Ordinibus facta in Ordinis commodum; denique, Constitutiones editæ in Regnis: multa certè reperientur, quæ tangebant eos, qui illarum fuerunt participes.

Quod, si ratiocinium modo allatum his consequentiis laborat, addi potest, illud adhuc niti suppositione omninò Secundo Ordini injuriosa; nempe, in omnibus Diocæsibus eum esse ita moribus depravatum, ut sanè iudicare non posset de emendatione abusu, qui eum spectant; nolletque consensum præbere Decretis, ad eum emendandum, necessariis.

Quæ supra dicta sunt de autoritate Secundi Ordinis in Synodo Diocæsana, confirmabuntur per ea, quæ dicenda sunt in *Titulo sequenti*, circa Formam administrationis cujusque Diocæsios: ostendent siquidem, quæ sit vera causa hujus autoritatis; nempe administratio, sive gubernatio illius, in communi in omnibus, quæ bonum commune totius Diocæsios, quæ à Christo instituta videtur, spectant. Cum autem hujusmodi gubernationis optimum habeatur exemplum in præfata Synodo, unum ex præcipuis hujus institutionis argumentum petetur ex collectis testimoniis circa possessionem hujusce autoritatis in illo Conventu. Itaque utrumque Opusculum sese invicem confirmant & illustrant.

TITULUS XIX.

FORMA ADMINISTRATIONIS DIOCESANÆ seu Modus in eis Jurisdictionem exercendi; & quænam sunt facultates, quas Ecclesia Episcopis tribuit.

I.

An ex institutione Christi Diocæsium administratio sit merè Monarchica, ita, ut in iis,

quæ Diocæsios bonum publicum spectant, sine Secundi Ordinis Pastorum participatione, à solis Episcopis gubernentur?

Divinam Christi voluntatem nonnisi revelationibus verbo Dei scripto vel tradito contentis cognoscimus: his duobus Capitibus quæstioni fit satis; & quidem verbo Dei scripto in novo Testamento, quod Evangelia, Apostolorum Actus, & Epistolas complectitur.

Constat Christum Dominum duos Pastorum Ordines instituisse, APOSTOLOS nimirum, & DISCIPULOS, quibus facultates ferè omnes, quas tribuit Apostolis, pariter communicavit. *LUC. Cap. X. & Math. Cap. X.* Si simul conferas, quæ inter eos posuit, discrimina facile videbis: Hæc nimirum sunt: 1. Judææ loca, ad quæ mittit Discipulos, designat; ad ea nempe, quod erat ipse venturus: quamvis eum ad omnes Judææ Civitates, Castellæ, Vicos venisse non constat. 2. Hac designatione intelligere fas est, Discipulos, sicut *Joanem Baptistam* missos fuisse, ut ad Christi receptionem Populos præpararent. 3. Quam dat Apostolis, Mortuos suscitandi potestatem, Discipulis non confert. 4. LXXII. Discipulis nomen *Apostoli* non tribuit. 5. Iis per seipsum claves dedisse non constat nec Sacerdotes eos effecisse, his verbis, *Hoc facite in meam commemorationem*: Nec super eos insufflasse, & potestatem ligandi & solvendi cum Spiritu Sancto tradidisse: nec eos per universum Orbem prædicatos misisse, sicut misit Apostolos. 6. Duo ex Discipulis electi sunt, ut alter in locum *Judæ* succederet.

His verò discriminibus locus dubitandi non relinquitur, quin Discipulorum Ordo fuerit Apostolorum Ordini inferior, sicut Presbyteri sunt Episcopis inferiores. Verum quod est Discipulis cum Apostolis commune, eos sicut & Apostolos fuisse Pastores demonstrat: id autem de Presbyteris Discipulorum Successoribus sicut de Episcopis Apostolorum Successoribus pariter intelligendum venit. In hæc ergo XII. Apostolorum & LXXII. Discipulorum institutione, duo reperiantur Pastorum Ordines, quorum hi illis subjiciuntur, qui tamen pariter ac illi Sacerdotes sunt, & quibus omnibus gregis cura est commissa.

LXXII. Discipulorum Successores Presbyteros esse, sicut & Apostolorum Episcopos supponimus: utrumque Traditio docet, quod si quis insciatur, tum Presbyteros, tum Episcopos, fuisse à CHRISTO immediatè institutos haud facile demonstrabit. Nam præterquam quod quoties in Apostolorum Actibus & eorum Epistolis de Presbyteris vel de Episcopis sermo habetur, eorum institutio supponitur, cum è contra Diaconorum institutio prius referatur, quam de iis sermo protrahatur. Itaque, nisi Episcopi & Presbyteri in Apostolorum, & LXXII. Discipulorum persona instituti fuissent, eorum institutio penitus ignoraretur.

Nec dicas *v. 22. Cap. XIV.* Actuum Apostolorum, Presbyterorum institutionem referre; quippe qui de Ordinatione Presbyterorum in Ecclesiis Antiochiæ, Iconii, & Lystræ constitutis, quò Paulus & Barnabas fuerant reversi, ut Fratres visitarent, confirmarent in fide, omnibusque eorum animæ necessitatibus providerent, quod qui hunc & duos præmissos versiculos legerit, intelliget. Porro, aliud est Institutio, aliud Ordinatio: hæc, Ordo jam institutus confertur: illà verò Ordo instituitur.

Cum LXII. Discipuli sub Apostolis præcipui essent, qui CHRISTUM sequebantur, plurimi erant ex cxx. Fratribus, in quorum conventu successor *Judæ* electus fuit; imò ex Discipulis fuisse duos, quos ad hujus locum implendum statuerunt, constat ex *vers. 21. Cap. I. Act.* ubi dicitur: *oportet ergo ex his viris, qui nobiscum congregati in omni tempore, quo in-*

travit